

sin Haand. »Redaktøren af »Kvinden og Samfundet.« sagde han med en Krusning af sin Tænkerpande. »Tør jeg spørge, hvad jeg skylder den Ære?«

»Det er Deres Artikel i »København« om det ferminiserede Europa —« begyndte jeg.

Han afbrød mig med en overdaadig Haandbevægelse i Retning af Blomsteroftene paa Stole og Borde. »Danmarks Kvinder har, som De ser, allerede givet mine Udtalelser deres Tilslutning paa den skønneste Maade.«

Jeg smilede ironisk. »Antistemmetskvinderne har aabenbart misforstaaet Deres Ord og taget dem til Indtægt for deres forbenede Anskuelser. Dansk Kvindesamfund derimod opfatter Deres Artikel som et knusende Slag rettet mod det Afgudsbillede, der dyrkes af Mændene under Navn af sand Kvindelighed. Ligesom Militarismen er et Vrangbillede af virkelig Mandighed, saaledes er ogsaa den Feminisme, De brændemærker, en Karikatur af den virkelige Kvindelighed. Den feminine Kvinde er et Produkt af mandligt Overmod og kvindelig Afmagt. Hun er, om jeg maa udtrykke mig billedlig, Slangen, som planter sin Gift-

tand i den Hæl, som vil knuse hende.«

Doktoren rev sit Ur op af Vestelommen. »De bad om ti Minutters Samtale, højstærede, og de tre er allerede gaaede. Tillader De nu ogsaa mig at sige et Par Ord? — Altsaa, for at blive i Billedet: fordi Manden betænkte sig paa at træde til med sin Hæl, fik Kvinden Tid til at forgifte ham. Det er Frants den 1ste, vi kan takke for den Suppe, vi nu sidder i; han var mere Ridder end Mandfolk. Disse Dages 42 Centimeters Mørser-Militarisme er i Virkeligheden Mandskulturens Reaktion mod Kvindegiften, heri ser jeg Militarismens kulturelle Værdi, ja, jeg betænker mig ikke paa at sige: dens Mission, thi set paa Baggrund af den overhaandtagende Feminisme har Militarismen ogsaa sin Berettigelse.«

»Jeg synes, Doktoren nævnedes Frants den 1ste af Frankrig?« vovede jeg forsigtig at indskyde.

Han nikkede med en dyster Mine. »Ja, Frants d. 1ste, som ikke var et videre lyst Hoved, gjorde ulykkeligtvis en Opdagelse, han opdagede Kvinden. Det har andre Mandfolk gjort baade før og efter ham, men de var kloge nok til at tie med deres Opdagelse, han var dum nok til

straks at udbasunere sin. Jeg ser heri en direkte Anledning til den uhyre Rolle, Kvinden spiller i vore Dage baade socialt og politisk.«

Han lod med et bekymret Suk Uret gaa til Bunds i Vestelommen igen.

»Tror Doktoren ikke,« vovede jeg atter, »at det ikke saa meget var Kong Frants som hans kloge Søster, Margrete af Navarra, der i sin Tid henledte Opmærksomheden saa stærkt paa Kvinden?«

Han sendte mig et mistænksomt Blik. »Meget muligt, men han burde ikke have tilladt det. De ser jo nu selv Følgerne.«

»Ja, men tror Doktoren ikke, at alt havde set anderledes ud nu, om Margrete, som jo dog var meget klogere end sin Broder, havde siddet paa Frankrigs Trone i Stedet for at skrive galante Noveller, eller om alle hendes Lige blandt Kvinderne havde faaet Lov til at præge Samtiden med deres egne gode og stærke Egenskaber, i Stedet for at gøre sig til Herrer over Mændene ved at tilpasse sig efter deres Svagheder?«

»De fem Minutter er allerede gaaede,« sagde han uden at indlade sig paa at svare »Jeg er kommet for at lade mig interviewe, ikke for at høre paa et kvindesaligt Foredrag. Lad

sker, som forstaar at udnytte deres Tid til forskellige Formaal. Hun siger selv herom: »Jeg kan ikke forstaa, at de huslige Pligter kan fuldstændig optage en Kvinde med Ordenssans og Virkelyst, hvor stort saa hendes Hus er, thi hvor der er flere til at udføre dette Arbejde, drejer det sig kun om en fornuftig Arbejdsdeling og en Smule Agtpaa-givenhed. Der skete intet i mit Hjem, uden at jeg havde givet Besked derom, og selv om Husvæsenet stillede store Krav til mig, tog det mig dog ikke mere end et Par Timer af min Dag. Man har altid Tid ledig, naar man forstaar at beskæftige sig, det er Folk, som ingen Ting bestiller, der aldrig har Tid. Jeg har kendt Kvinder, som man vil kalde gode Husmødre, der var ganske utaalelige for alle andre, selv for deres egne Mænd, fordi de var evig optagne af huslige Smaatterier. Jeg ved intet saa kedsommeligt, som disse latterlige Bekymringer, og intet saa egnet til at gøre en Mand forelsket i alle andre end sin egen Kone. Hun kan forekomme ham god nok som

Husholderske, men hun kan ikke berøve ham Lysten til at søge sine Glæder andre Steder. Jeg forlanger, at en Kone skal holde sit Linnedskab og sin Garderobe i god Stand eller sørge for, at det sker, at hun skal passe sine Børn, styre sit Køkken selv eller ved andre, uden at tale derom, at hun skal inddele Dagens Timer saa fornuftigt, at hun faar Tid ogsaa til andre Ting, og at hun skal virke lige saa tiltalende ved sit gode Humør som ved sine ydre kvindelige Egenskaber. Jeg har haft Lejlighed til at iagttage, at det forholder sig paa samme Maade med Statsstyret som med Husstyret: De berømte Husmødre, som altid fortæller om deres Arbejde, lader enten meget ligge ugjort eller udfører det til Pine for deres Omgivelser. De snaksomme, altid optagne Statsmænd gør kun et saa stort Nummer af deres Vanskeligheder, fordi de har ondt ved at overvinde dem, eller ikke har nogetsomhelst Begreb om at regere.«

De deputerede af Rolands Gruppe i Forsamlingen plejede at mødes fire,

Gange om Ugen i hans Hjem, og Madame Roland var meget tilfreds hermed. Paa den Maade fik hun Lejlighed til at følge de politiske Begivenheder, som saa levende optog hende og fik samtidig Lejlighed til at studere disse fremragende Personligheder paa nært Hold, uden dog selv at blande sig i Forhandlingerne, thi som hun skriver: »Jeg kendte den Rolle, som tilkom mit Køn, og jeg svigtede den aldrig.«

Hun opholdt sig i samme Stue som sine Gæster, sad ved et Bord lidt til Siden, beskæftiget enten med et Haandarbejde eller med et af de Breve, hun expederede i Egenskab af sin Mands Sekretær. »Men selv om jeg havde 10 Breve at besørge, gik der ikke et Ord tabt for mig af Diskussionen, og det kunde hende, at jeg maatte bide mig i Læben for ikke at komme til at sige min Menings.« Og mens hun saaledes sadder tavs og beskeden, gør hun i al Stilhed den Opdagelse, at disse højt begavede Mænd, som synes hende skabte til at bære den nye Tid frem paa deres Skuldre, de kan godt sidde og snak-